

Sdělení Komise – Vypracování pracovního plánu, kterým se stanoví orientační seznam odvětví pro přijetí odvětvových a meziodvětvových referenčních dokumentů, podle nařízení (ES) č. 1221/2009 o dobrovolné účasti organizací v systému Společenství pro environmentální řízení podniků a audit (EMAS)

(Text s významem pro EHP)

(2011/C 358/02)

1. ÚVOD

Dne 16. července 2008 přijala Komise akční plán pro udržitelnou spotřebu a výrobu a udržitelnou průmyslovou politiku⁽¹⁾. Plán vyzval k revizi systému Společenství pro environmentální řízení podniků a audit (EMAS), jež je důležitým nástrojem ke splnění jeho cílů v oblasti udržitelné spotřeby a výroby.

Nařízení (ES) č. 1221/2009 ze dne 25. listopadu 2009⁽²⁾ o revidovaném systému EMAS vstoupilo v platnost dne 10. ledna 2010. Cílem programu EMAS je pomáhat průběžně zlepšovat vliv činnosti organizací na životní prostředí

- vytvářením a zaváděním systémů environmentálního řízení v organizacích,
- systematickým, objektivním a pravidelným vyhodnocováním výkonu těchto systémů,
- poskytováním informací o vlivu činnosti organizace na životní prostředí,
- otevřeným dialogem s veřejností a ostatními zúčastněnými stranami a
- aktivním zapojením zaměstnanců organizací a pořádáním vhodných vzdělávacích aktivit.

Mimo jiné inovace zavádí revidované nařízení pojem odvětvové referenční dokumenty, které obsahují osvědčené postupy environmentálního řízení a indikátorů vlivu činnosti organizace na životní prostředí pro konkrétní odvětví a případně stanoví srovnávací kritéria a ratingové systémy hodnotící dosažovanou úroveň vlivu na životní prostředí.

Třebaže hlavním cílem pro vytvoření odvětvových referenčních dokumentů je poskytovat pomoc a pokyny společnostem registrovaným v systému EMAS v konkrétním odvětví, a přispět tak k harmonizovanému a důslednějšímu uplatňování nařízení o systému EMAS, pomoc a pokyny obsažené v těchto dokumentech mohou být rovněž použity v daném odvětví na zlepšení environmentálního výkonu nezávisle na registraci v programu EMAS.

Odvětvové referenční dokumenty v systému EMAS rovněž připravují cestu účinnému využívání zdrojů na základě vymezení zvláštních odvětvových srovnávacích kritérií a ukazatelů dobrého vlivu na životní prostředí.

V této souvislosti je v revidovaném nařízení o systému EMAS stanoveno vypracování pracovního plánu obsahujícího orientační seznam odvětví, v nichž budou odvětvové referenční dokumenty považovány za priority.

⁽¹⁾ KOM(2008) 397 v konečném znění.

⁽²⁾ Úř. věst. L 342, 22.12.2009, s. 1.

2. ORIENTAČNÍ SEZNAM ODVĚTVÍ

Orientační seznam odvětví, uvedený v příloze, byl stanoven na základě kombinace vstupů a zdrojů údajů, při níž bylo vzato v úvahu několik faktorů a přístupů. Hlavními kritérii, která byla vzata v úvahu, jsou:

- 1) dopad odvětví na životní prostředí ve Společenství;
- 2) míra účasti v systému EMAS v odvětví;
- 3) potenciál pro zlepšování ve vztahu k životnímu prostředí v „hodnotovém řetězci“ odvětví.

2.1 Dopad odvětví na životní prostředí ve Společenství

Jedním z aspektů analýzy bylo srovnání dopadů, jimiž na životní prostředí působí různá hospodářská odvětví, na která se vztahují referenční dokumenty. Byly použity údaje, které vydalo Středisko pro sběr údajů o životním prostředí, přírodních zdrojích a produktech (Environmental Data Centre on Natural Resources and Products, Eurostat). Výsledkem byl seznam dvaceti nejdůležitějších odvětví, seřazených na základě jejich celkových dopadů na životní prostředí⁽¹⁾ za použití čtyř indikátorů: potenciálu globálního oteplování, acidifikace, fotochemické tvorby ozonu a eutrofizace mořského prostředí.

V úvahu byla rovněž vzata zjištění obsažená ve zprávě „Environmental Impact of Products (EIPRO) — Analysis of the Life Cycle Environmental Impacts related to the final Consumption of the EU-25“ (Dopad výrobků na životní prostředí (EIPRO) – analýza dopadů na životní prostředí v průběhu životního cyklu výrobku v souvislosti s konečnou spotřebou v zemích EU-25)⁽²⁾ z května 2006. Výsledky této studie jsou založeny na analýze životního cyklu, včetně jednotlivých fází životního cyklu: nabytí, doprava, výroba, používání a nakládání s odpady, pokud jde o výrobky spotřebovávané v Evropské unii v domácnostech a ve veřejném sektoru.

Zohledněna byla dále zpráva „Key messages on material resource use and efficiency in Europe: Insights from environmental extended input-output analysis and material flow accounts“ (Klíčová sdělení o účinném využívání materiálových zdrojů v Evropě: poznatky vyplývající z rozšířené analýzy vstupů a výstupů a účtů materiálových toků v oblasti životního prostředí), kterou vypracovalo Evropské tematické středisko pro udržitelnou spotřebu a produkci (ETC/SCP) Evropské agentury pro životní prostředí⁽³⁾. Tato zpráva vychází z účtů materiálových toků a určuje skupiny konečných produktů s vyšším podílem celkového využití zdrojů na základě konečného použití v každém státě.

Z posouzení vyplývá, že kritérium vlivu na životní prostředí bylo velmi důležité konkrétně pro tato odvětví: zemědělství, stavebnictví, potravinářský průmysl a výrobu nápojů, nakládání s odpady a výrobu elektrických a elektronických zařízení.

2.2 Účast v systému EMAS

Pro stanovení priorit byly také jako jeden z hlavních prvků vzaty v úvahu údaje o účasti v systému EMAS v různých odvětvích. Podle 25. bodu odůvodnění nařízení o systému EMAS je důvodem pro vypracování odvětvových referenčních dokumentů „zajištění harmonizovaného uplatňování tohoto nařízení“. Je důležité, aby se odvětvové referenční dokumenty vztahovaly na odvětví, v nichž je účast v systému EMAS vyšší, a přispěly tak k rychlejšímu harmonizovanému uplatňování nařízení. Pro účely stanovení priorit bylo rozhodnuto, že za vyšší účast se bude považovat počet více než 100 organizací registrovaných v systému EMAS působících v odvětví v EU.

Více než 100 organizací registrovaných v programu EMAS mají tato odvětví: stavebnictví, potravinářský průmysl a výroba nápojů, veřejná správa, cestovní ruch, nakládání s odpady a výroba kovodělných výrobků.

⁽¹⁾ http://www.eu-smr.eu/infocenter/documents/IH_2010-004_Reply_Environmental-pressure-by-NACE-Code_15112010.pdf

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/environment/ipp/pdf/eipro_report.pdf

⁽³⁾ <http://scp.eionet.europa.eu/publications/1234>

2.3 Potenciál pro zlepšování ve vztahu k životnímu prostředí v „hodnotovém řetězci“ odvětví

Hodnotový řetězec běžně odkazuje na řadu souvisejících činností vyplývajících z vývoje návrhu a výroby/služby, výroby, uvádění na trh a prodeje, poprodejního servisu, likvidace a recyklace.

Systém EMAS již tvoří dobrý základ pro zohledňování životního cyklu, neboť zohledňuje přímé i nepřímé aspekty, poskytuje ucelenější přístup k environmentálnímu řízení, jenž má potenciál zohlednit celý hodnotový řetězec.

Proto bylo při výběru odvětví zohledněno i to, zda nabízejí dobré příležitosti ke zlepšování životního prostředí v celém svém hodnotovém řetězci, neboť tato skutečnost pomůže také sledovat udržitelnost v širším smyslu, přičemž se vezmou v úvahu případné přímé a nepřímé účinky v různých odvětvích.

Velké předpoklady ovlivnit trh zaváděním systémů environmentálního řízení v hodnotovém řetězci mají zejména velké společnosti a orgány veřejné správy. Z toho je patrné, že pro tyto účely se dobrým potenciálem pro zlepšování ve vztahu k životnímu prostředí v hodnotovém řetězci vyznačovala tato odvětví: automobilový průmysl, telekomunikace, velkoobchod a maloobchod, cestovní ruch a veřejná správa.

3. ZÁVĚR

Výběr prioritních odvětví, pro něž budou vypracovány odvětvové referenční dokumenty, byl založen především na dopadu odvětví na životní prostředí, účasti v systému EMAS a potenciálu pro zlepšení ve vztahu k životnímu prostředí v hodnotovém řetězci.

Výsledkem byl užší orientační seznam odvětví, uvedený v příloze, kterým odvětvové referenční dokumenty mohou přinést prospěch a zároveň přispět k minimalizaci dopadů na životní prostředí, zajistit harmonizované uplatňování nařízení o systému EMAS, podpořit pozitivní součinnost s existujícími nástroji a politikami a podněcovat úsilí o zvýšení udržitelnosti v širším smyslu.

Vzhledem k tomu, že některá tato odvětví se vyznačují velkým počtem malých a středních podniků (MSP), budou odvětvové referenční dokumenty brát v úvahu strukturu a pracovní postupy mikropodniků a malých podniků, které obecně nejsou tak formální a dokumentované jako ve velkých společnostech, aby tak pomohly MSP s prováděním systému EMAS v závislosti na jejich velikosti, finanční způsobilosti a organizační kultuře.

Tento pracovní plán uvádí odvětví, pro něž Komise v příštích pěti letech vypracuje v rámci systému EMAS odvětvové referenční dokumenty. Komise může kdykoli tento seznam na základě zkušeností získaných při jeho provádění přezkoumat. V souladu s čl. 46 odst. 3 nařízení bude tento pracovní plán zveřejněn a pravidelně aktualizován.

PŘÍLOHA

Orientační seznam prioritních odvětví⁽¹⁾

- velkoobchod a maloobchod,
 - cestovní ruch,
 - stavebnictví,
 - veřejná správa,
 - zemědělství – rostlinná a živočišná výroba,
 - výroba elektronického a elektrického zařízení,
 - automobilový průmysl,
 - výroba kovodělných výrobků kromě strojů a zařízení,
 - potravinářský průmysl a výroba nápojů,
 - nakládání s odpady,
 - telekomunikace.
-

⁽¹⁾ Je třeba zdůraznit, že tento seznam je orientační, jak je stanoveno v čl. 46 odst. 3 nařízení (ES) č. 1221/2009. Komise může kdykoli tento seznam přezkoumat.